

ת"פ 37191/05/16 - מדינת ישראל - פמ"מ נגד גומעה אנטילאת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

06 ספטמבר 2017

ת"פ 37191-05-16 מדינת ישראל נ' אנטילאת

לפני כבוד השופטת מיכל ברק נבו
מדינת ישראל - פמ"מ

המאשימה

על ידי ב"כ עו"ד קובי מושקוביץ

נגד

גומעה אנטילאת

הנאשם

על ידי ב"כ עו"ד גלית בש

גזר דין

הרקע וכתב האישום המתוקן

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום, שעניינו עבירות הצתה. ביום 14.3.17 הודיעו הצדדים כי גובש ביניהם הסדר טיעון, שבמסגרתו תוקן כתב האישום, הנאשם הודה והורשע בעובדות כתב האישום המתוקן. הוסכם על הצדדים כי הנאשם יופנה לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר בעניינו. לא גובשה בין הצדדים הסכמה לעניין העונש.

בהתאם לכך, הרשעתי את הנאשם באותו יום, על יסוד הודאתו, בביצוע עבירות של הצתה (ריבוי מקרים), לפי סעיף 448 רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 [החוק].

2. על פי כתב האישום המתוקן, ביום 21.4.16, בין השעות 01:35 - 05:45 לערך, שוטט הנאשם בעיר לוד בעודו בגילופין. במהלך שיטוטיו ברחובות העיר, הצית הנאשם באמצעות מצת את תכולתם של מספר רב של פחי אשפה ומתקני אשפה, שנמצאו בסמוך לבתי מגורים ורכבים כדלקמן: מכולת אשפה ברחוב קפלן 10; 4 מתקני אשפה וערימת פסולת בסמוך לחניית רכבים, ברחוב אלברט איינשטיין, בסמוך לבניינים 10 - 31; 2 מכולות אשפה ברחוב אלפעל בסמוך לבית כנסת; 2 מתקני אשפה, בשדרות שלמה המלך, בסמוך לבניינים שמספרם 117 ו-6. שירותי הכבאות וההצלה שהוזעקו למוקדי ההצתות, כיבו את השריפות ומנעו את התפשטות האש לעבר בתי המגורים והרכוש שנמצא בסמוך לפחי האשפה.

כתוצאה ממעשי הנאשם, כלל הפחים נשרפו וחלקם ניזוקו, ונגרם נזק כספי בסך 2,621 ₪.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם הוגשו שני תסקירי שירות המבחן.

מן התסקיר הראשון (17.5.17), עלה כי הנאשם מוכר לגורמי הרווחה מאבחונים קודמים בעניינו וכן מאבחון מעצר שנערך במסגרת התיק הנוכחי.

בתסקיר פורטו מהלך חייו של הנאשם ונסיבותיו האישיות, לרבות היותו נמנה עם משפחה קשת יום, ופרישתו מספסל הלימודים על רקע ההכרח לסייע בפרנסת המשפחה. עוד פורטו בתסקיר חבירתו לגורמים שליליים ופיתוח אורח חיים שולי, כשברקע צריכת סמים ואלכוהול עד כדי פיתוח תלות, מעורבותו בעבר בעבירות אלימות ורכוש וריצוי תקופות מאסר. הנאשם ביטא תחושות קשות אל מול הדרדרות האב לסמים, מעורבותו בפלילים והיעדר הדרכה והכוונה מצד הוריו לאורך השנים.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם התמקד בהתמכרות האב לסמים ותחושות חוסר האונים נוכח מצבו, והתקשה לבחון מצבו והסיכון שבו הוא מצוי לשחזר את אורח חייו השולי של האב.

בהתייחסו לעבירות, ציין הנאשם כי היה תחת השפעת אלכוהול וסמים בעת ביצועו, אינו זוכר את מעשיו וחסר הבנה באשר למניעיו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם היה עסוק במחירים שעלול לשלם על מעשיו, לא הביע חרטה ולא היה ער לחומרה ולפוטנציאל הנזק. הנאשם ביקש להשתלב בטיפול גמילה ושיקום, אולם שלל שימוש פעיל בסמים או נזקקות טיפוליות. זאת למרות שבדיקת שתן אחת העידה על שימוש בסם מסוג קנאביס ובאחרת התקשה ליתן דגימה.

נוכח היעדר שיתוף הפעולה של הנאשם עם שירות המבחן ועם גורמי הטיפול, שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו בשל לתהליך שינוי משמעותי וכי אין בידיו לקדמו ולהפחית את הסיכון במצבו. במסגרת הליכי המעצר, נדחתה בקשתו להשתלב בהליך טיפולי ביחידה להתמכרויות.

שירות המבחן התרשם כי זהותו של הנאשם אינה מגובשת וכי אינו בוגר בהתנהלותו, הוא גדל במשפחה קשת יום שהתקשתה להציב עבורו גבולות ברורים לדפוסי התנהגותו השוליים והיה חשוף מגיל צעיר לגורמים עברייניים. עוד התרשם שירות המבחן מהתנהגות מניפולטיבית ומדפוסי הסתרה שנועדו לשפר את מצבו המשפטי, מלקיחת אחריות מצומצמת, מהיעדר תובנות, מדפוסים אלימים ותוקפניים, מאימפולסיביות, משימוש בחומרים פסיכואקטיביים ומהיעדר כלים להתמודדות עם מצבי סיכון.

תוך שקלול של גורמי הסיכון במצבו, לרבות הרשעות קודמות, ענישה מחמירה שלא הביאה להרתעה ולהימנעות מביצוע עבירות, היעדר הבעת חרטה, היעדר תובנות, אורח חיים שולי, דפוסי התנהגות אנטי-סוציאליים, התמכרויות, היעדר גורמי תמיכה משמעותיים או קשר עם גורמי טיפול, וקרבה לסביבה עבריינית, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון

גבוה להישנות התנהגות אלימה ברמת חומרה גבוהה. זאת, אף תוך מתן הדעת לניסיון טיפולי כושל, לאדישות שגילה הנאשם למצבו ולכך כי אין בהליכים המשפטיים המתנהלים נגדו כדי להציב גבולות. מאידך גיסא, נשקלו רצונו של הנאשם לנהל אורח חיים נורמטיבי ומודעותו הראשונית למצבו.

לאור כלל האמור, העריך שירות המבחן כי נדרשת התערבות טיפולית במסגרת סגורה, ועל כן לא גיבש המלצה טיפולית בעניינו של הנאשם. הומלץ כי גורמי הטיפול בשב"ס יבחנו דרכים לסייע בהפחתת הסיכון להישנות עבירות.

4. למרות הקשיים העולים מן התסקיר והיעדר המלצה שיקומית, נעתרתי ביום 24.5.17, לאחר לבטים ולאחר ששוחחתי עם הנאשם, לעתירת ההגנה להורות על דחייה קצרה של הדיון, על מנת לאפשר פגישה של עובדת סוציאלית מטעם הסנגוריה הציבורית [העו"ס], עם הנאשם, לשם בחינת אפשרויות שיקומיות.

5. לאור התרשמותה של העו"ס כי הנאשם בשל ומוכן לעבור שיקום ממשי, נעתרתי לבקשת ההגנה להורות על קבלת תסקיר משלים עובר לשמיעת הטיעונים לעונש.

6. מן התסקיר המשלים (13.07.17), עלה כי הנאשם מסר בדיקת שתן שהעידה על שימוש בסם מסוג קנאביס ואף לא הגיע לפגישה שתואמה עמו. לדברי אימו, לא הגיע בשל היעדר יכולת שלה ללוותו כמפקחת.

הנאשם הכחיש שימוש בסם ומסר כי תוצאות בדיקת השתן נובעות משהייתו בחברת בן משפחה שצורך סמים. הנאשם תיאר את סיכון שבו הוא מצוי כתוצאה מחשיפתו לגורמים עברייניים צורכי סמים, שעמם מקיים קשר מזה שנים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם הכיר בכוחותיו הדלים ומהיעדר כלים, והוא הביע רצון להשתלב בקהילה טיפולית המנותקת ממקום מגוריו, אולם לא פעל לשם כך.

שירות המבחן התרשם מהגמשה מסוימת בעמדותיו של הנאשם ומהכרה ראשונית בנזקקות טיפולית לשם יציאה מן "המעגל העברייני", כמו גם ממוטיבציה ראשונית להשתלבות בטיפול, לצד התנהלות שאינה אחראית ויחס פסיבי שאינו מקדם.

שירות המבחן ציין כי חרף השינוי המתואר, קיים ספק באשר למידת כוחותיו של הנאשם להשתלב בהליך טיפולי ארוך טווח, הדורש לקיחת אחריות וקידום אקטיבי, לצד יכולת להתייחס בגלוי לקשיים והפחתה של שימוש בדפוסי הסתרה וטשטוש. עם זאת צוין, כי אם בית המשפט ימצא לנכון לדחות את הדיון כדי לעשות נסיון טיפולי, על מנת למצות את האפיק השיקומי, שירות המבחן ממליץ על תקופת דחייה בת חודשיים לצורך שילוב הנאשם בקהילה סגורה ומיצוי ההליך השיקומי.

7. לאור העולה גם מן התסקיר המשלים, ובהיעדר עמדה ברורה ומגובשת מצידו של הנאשם בנוגע לרצונו להשתקם, חרף ההזדמנויות שניתנו לו, דחיתי ביום 19.7.17 את עתירת ההגנה להורות על תקופת דחייה נוספת,

ונשמעו הטיעונים לעונש.

טיעוני הצדדים לעונש

ראיות לעונש

8. ב"כ המאשימה הגישה את גיליון הרישום הפלילי והרישום הפלילי-תעבורתי של הנאשם [עת/1], שממנו עלה כי לחובת הנאשם 5 הרשעות קודמות, בין השנים 2011 - 2015, בעבירות שונות: רכישת/החזקת נשק שלא כדין, החזקת אגרופן, תקיפת בת זוג, איומים (מספר הרשעות), פריצה לרכב וגניבה מרכב. בגין חלק מההרשעות הושתו על הנאשם עונשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח.

עוד עלה כי לנאשם הרשעה קודמת בעבירת תעבורה, של הליכה בכביש כשיש לצידו מדרכה.

טיעוני המאשימה

9. בפתח טיעוניו, עמד ב"כ המאשימה על חומרת נסיבות ביצוע העבירות, בעת שבמהלך לילה אחד, הצית הנאשם פחי אשפה ומתקנים במרכז העיר, שעמדו בקרבת בתים, כלי רכב ועצים, וגרם לנזק כלכלי ניכר. הוא הדגיש את פוטנציאל הסיכון שבעבירות ההצתה בכלל, ובפרט בעת שמדובר בהצתה המבוצעת בליבה של עיר, בסמוך לבתי מגורים ולרכבים, בשעת לילה, בהיעדר נפש חיה היכולה להתריע על אודות השריפה או לסייע בכיבוייה.

עוד עמד ב"כ המאשימה על עברו הפלילי של הנאשם, שחרף גילו הצעיר, צבר לחובתו הרשעות בעבירות אלימות, רכוש ונשק בגינן אף ריצה עונשי מאסר.

ב"כ המאשימה הפנה לעולה מתסקירי שירות המבחן, המציגים תמונה שאינה חיובית וספקנית לגבי יחסו של הנאשם לעבירות וגישתו הכללית.

10. אשר לשאלה האם מדובר בארוע אחד או במספר אירועים, נטען כי הגם שאין המדובר במעשה אחד, הרי שמדובר ברצף של אירועים, שבוצעו בפרק זמן אחד, ממניע שאינו ברור, ובגדרם הצית הנאשם מספר מוקדים, ועל כן יש לראותם כחלק ממכלול אחד ולקבוע בגינם עונש כולל אחד.

11. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען לחומרתן, תוך מתן הדעת מצד אחד לנזק שנגרם בפועל לרכוש (שאינו רב), ומצד שני לנזק החמור שהיה עלול להיגרם, ולמאמצים להם נדרשו שירותי הכיבוי על מנת למנוע מן הסכנה להתפשט, נוכח ריבוי המוקדים.

12. לעניין מדיניות הענישה הנוהגת, ב"כ המאשימה הפנה לפסקי הדין הבאים, שלשיטתו מלמדים על אודות מדיניות

הענישה הראויה בנסיבות הדומות לענייננו, בשינויים המחוייבים:

א. בע"פ 1951/14 **באביי מקונן נ' מדינת ישראל** (15.2.15) [עניין מקונן], המערער הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, המייחס לו עבירה של הצתה. על רקע סכסוך שהתגלע בין המערער, שצרך אלכוהול בחתונה, לבין המתלונן, הצטייד המערער בשני בקבוקי פלסטיק מלאים בדלק והצית את חנות המתלונן הממוקמת באזור מגורים. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין שנתיים וחצי לארבע וחצי שנות מאסר בפועל. בית משפט קמא נתן דעתו, בין היתר, לאי נטילת אחריות מלאה ולכך ששירות המבחן נמנע מלבוא בהמלצה שיקומית בעניינו של המערער, מחד גיסא, ולהיעדר עבר פלילי מאידך גיסא, וגזר עליו 30 חודשי מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים. בדחותו את הערעור, קבע בית המשפט העליון כדלקמן:

"נוכח חומרתה הרבה של עבירת ההצתה לא ניתן להסתפק בעונש שאינו כולל רכיב משמעותי של מאסר בפועל (שם, בפסקה 4; עוד ראו, ע"פ 3210/06 **עמארה נ' מדינת ישראל** (18.3.2007), בפסקה ה(4)). אמנם, כפי שמציין בא כוח המערער, במקרים מסוימים הוטלו על מי שהורשעו בעבירות של הצתה עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. ואולם, עיון בפסקי הדין אליהם הפנה בא כוח המערער מלמד כי הדבר נבע משיקולי שיקום כבדי משקל שהיו קיימים באותם מקרים, ובשים לב להמלצת שירות המבחן להימנע מעונש מאסר מאחורי סורג ובריח"

[פסקה 6 לפסק הדין]

ב. בע"פ 907/14 **דניאל רחמים נ' מדינת ישראל** (18.11.14), המערער הורשע בהצתת מכוניתה של המתלוננת, אשה בת 75, לאחר שזו העירה לו על כך שרכבו חונה על המדרכה, ובקשירת קשר לביצוע ההצתה. על המערער "בגיר-צעיר" שאינו נעדר עבר פלילי, הושתו 30 חודשי מאסר בפועל, הופעל עונש מאסר על תנאי של 6 חודשים במצטבר, וזאת לצד רכיבי ענישה נוספים. בדחותו את הערעור, קבע בית המשפט העליון כי מתחם הענישה שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי, שנתיים עד ארבע שנות מאסר, אינו חריג.

ג. בע"פ 9516/09 **רפי גראד נ' מדינת ישראל** (15.3.10) [עניין גראד], הורשע המערער על פי הודייתו בעבירת הצתה, בכך שהגיע לקונדיטוריה הממוקמת בבנין מגורים, הניח קרטונים ליד דלתה, הציתם וגרם נזק לרכוש. על המערער, שהיה בעל עבר פלילי ועבר הליך טיפולי משמעותי, הושתו 18 חודשי מאסר. הערעור נדחה.

ד. בע"פ 1414/15 **מדינת ישראל נ' אלון אבוש פדר** (15.4.15) [עניין פדר], הורשע המשיב על פי הודאתו בעבירת הצתה ונגזרו עליו 12 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נוספים. המשיב הגיע לחנותו של המתלונן, אשר הייתה נעולה וריקה מאדם, התכופף אל עבר קידמת החנות ומסיבה שאינה ברורה הוא הצית את החנות בדרך שאינה ידועה. כתוצאה ממעשיו של המשיב החנות נשרפה כליל ונגרם נזק שהוערך בכ-100,000 ₪. בית משפט קמא קבע שמתחם הענישה הראוי נע בין 9 ל-24 חודשי מאסר בפועל, הואיל ובנסיבות המקרה לא היה כדי להביא לסיכון חיי אדם. בית המשפט העליון קבע כי הגם שמתחם הענישה שנקבע בבית המשפט המחוזי אינו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה, יש להחמיר בעונש המאסר של המשיב ולהעמידו על 18 חודשי מאסר בפועל, תוך שבית המשפט נתן דעתו לנימוקים שעניינם חומרת העבירה, נסיבות ביצועה וחומרת הנסיבות הקשורות במשיב.

13. לאור כלל האמור לעיל, טען ב"כ המאשימה כי יש לקבוע את מתחם העונש ההולם לעבירה שביצע הנאשם בנסיבות ביצועה, בטווח שבין 24 לבין 48 חודשי מאסר.

14. אשר למיקום הנאשם בגדרו של המתחם, התייחס ב"כ המאשימה לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובכללן לעברו הפלילי של הנאשם ולעולה מן התסקירים, לרבות הפתח השיקומי העולה מן התסקיר האחרון, שיש לקוות כי גורמי שב"ס ישכילו לנצלו כדי לסייע לנאשם. זאת לצד כך כי לא עלה שהנאשם השכיל לפניו את הפסול שבמעשיו והסיכון הנשקף ממנו להתנהגות אלימה, לא הופג ועל כן נדרשת הרתעתו.

15. לאור כלל האמור לעיל, טען ב"כ המאשימה כי יש למקם את העונש שיושת על הנאשם בחלקו הנמוך של המתחם, אולם לא ממש בתחתיתו, ולהשית על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה משמעותית צופה פני עתיד, בעבירות אלימות ובעבירות רכוש, שתהיה מרתיעה ומציבת גבולות ורכיב כספי בגובה הנזק שנגרם, סך של 2,621 ₪.

טיעוני ההגנה

16. לעניין מספר הארועים: בפתח טיעוניה, ב"כ הנאשם טענה כי בסופו של יום, ולאחר תיקון כתב האישום, יש להתייחס לכלל המעשים כאל אפיזודה אחת, שאירעה על רצף של זמן, ללא הפסקה וללא תכנון. בהקשר זה אף נטען שמוקדי ההצתות סמוכים זה לזה ונקרו בדרכו של הנאשם. לאור האמור טענה ב"כ הנאשם כי יש לראות בכלל המעשים עבירה אחת מתמשכת ולקבוע כי מדובר באירוע אחד.

17. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען כי בשונה ממקרים אחרים בפסיקה, אין חולק כי לא קדם תכנון למעשיו של הנאשם. הנאשם שוטט ברחובות כאשר הוא שרוי בגילופין, וכעולה מצפייה בסרטוני הראיות, הליכתו אינה יציבה, הוא מבצע את העבירות באופן ספונטני, תוך כדי שוטטות, ועם מעצרו אינו זוכר את שאירע. בהתאם לכך, נטען, כי הנאשם נעדר מחשבה או תכנון, אינו מודע למעשיו או מבין אותם, ואינו פועל על מנת להרע ממניעים עברייניים או מתוך נקמה. אשר לנזק שנגרם, נטען כי מתקני האשפה שהוצתו אינם עשויים מחומר מתכלה וכי הניסיון מלמד שכאשר מציתים את תכולתם, הם נותרים סגורים והאש אינה מתפשטת בדרך כלל. עוד נטען כי אף פחי האשפה, ניצבו על הכביש ולא בכניסה לבתים. בהקשר זה נטען כי עיון בפסיקה מלמדנו כי יש לתת את הדעת לנזק הממשי שנגרם, בפועל ולא בכוח, ומבלי להקל ראש במעשים, הנזק בענייננו אינו מן החמורים. עוד נטען כי הרקע לביצוע המעשים, הוא היותו של הנאשם שרוי בגילופין, או תחת השפעת סמים. בהקשר זה נטען כי כעולה מן הפסיקה, יש לנקוט גישה מקלה יותר כלפי מי שפעל מתוך רוח שטות, רשלנות או שכרות והיה נעדר כוונה לגרום לתוצאה, ולאבחנו ממי שפעל במזיד ובתכנון, מתוך מניעי נקם או על מנת ליישב סכסוך, או להשיג יתרון מסחרי או רגשי.

18. אשר למדיניות הענישה הנוהגת, טענה ב"כ הנאשם כי לאור האמור לעיל, יש לאבחן את עניינו של הנאשם מן הפסיקה שאליה הפנה ב"כ המאשימה, שכן מדובר במעשים שבוצעו ממניעים שונים מאשר אלו שבענייננו, ורף הענישה הנגזר מהם, חמור יותר, שלא כבענייננו. יותר מכך: היו מקרים, שאליהם הפנתה הסיגורית, שבהם העבירות בוצעו על רקע של יישוב סכסוכים, על רקע לאומני ובכוונת מכוון, ותוך גרימת נזק מהותי, ולמרות זאת העונשים שנגזרו היו קלים

בהרבה מאלה שאליהם הפנה התובע. כך, לדוגמא, הפנתה לע"פ 2070/07 אהרון עמיחי נ' מדינת ישראל (21.5.07), שם דובר במערער שדנדן ל-5 חודשי מאסר בפועל, לאחר שהצית את ביתה של חברתו שהחליטה לנתק את קשריה עמו. הכל - לאחר שאיים עליה, רדף אחריה עם סכין ויידה אבנים לעבר חלון הבית. עוד הפנתה הסנגורית ל-ת"פ 47694-08-11 מדינת ישראל נ' יהושע סופר (28.07.2013), הצתה על רקע אידאולוגי: הנאשם הכין בקבוק תבערה, והשליכו לעבר גדר הבית, הבקבוק התפוצץ והצית את הברזנט שעטף את הגדר. נגזר עליו עונש של 12 חודשי מאסר בפועל (ערעור על חומרת העונש נדחה); ע"פ 3074/07 מדינת ישראל נ' מוחמד אבו תקפה (27.3.08), הצתת חממה שסברו כי שייכת למתלונן, על רקע סכסוך, וגרימת נזק בסך של כ-8,000 ₪. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והחמיר את העונש מ-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, ל-7 חודשי מאסר, תוך אמירה שערכאת הערעור אינה ממצה את הדין; ת"פ (מחוזי ת"א) 4066/09 מ.י. פרקליטות מחוז ת"א - פלילי נ' גולן (13.4.10) הצתת ספה בדירת מגורים וגרימת נזק לספה, על רקע רומנטי. לנאשמת היה עבר פלילי, ונגזרו עליה 13 חודשי מאסר בפועל; בת"פ (מחוזי מרכז) 18965-08-14 מדינת ישראל נ' שלביאה (10.9.15), הורשע הנאשם על פי הודייתו בעבירות, לרבות הצתה ותקיפה, שבוצעו ממניעים אידאולוגיים. העונש שנגזר עליו ברכיב המאסר, 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות, הושת תוך מתן הדעת לנסיבות הייחודיות של התיק, ובכללן השאלה האם ראוי להשיבו אל מאחורי סורג ובריח לאחר ששהה במעצר 8 חודשים. בית המשפט הדגיש באותו מקרה, שלמעשה העונש של 6 חודשי עבודות שירות בא בנוסף ל-8 חודשי מעצר מאחורי סורג ובריח, שהיו מנת חלקו של הנאשם שם (והוא כבר חזר באותה עת לביתו).

ב"כ הנאשם הפנתה למקרים נוספים, אך לא מצאתי לאזכרם שכן דומני שאין בהם ללמדני על מדיניות הענישה מעבר לפסיקה שפורטה לעיל.

19. אשר למתחם העונש ההולם לעבירות שביצע הנאשם, טענה ב"כ הנאשם, תוך שסמכה ידה על הפסיקה שהגישה, כי יש להעמידו בטווח שבין 5 חודשים לבין 12 חודשי מאסר.

20. אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, טענה ב"כ הנאשם כי יש להתחשב בגילו הצעיר של הנאשם, שהוא כבן 24, כמו גם למצבה הכלכלי הקשה של משפחתו, המונה 5 ילדים, ולכן הנאשם נאלץ לנטוש את ספסל הלימודים ולסייע בפרנסה. עוד טענה ב"כ הנאשם באשר לנסיבות חייו הקשות של הנאשם, שגדל כשהוא נעדר מקורות תמיכה ובעזובה רגשית, בן לאב מכור לסמים, שנחשף לנגע זה מגיל צעיר ובסופו של יום נשאב אליו, כשהוא נעדר כוחות או כלים או מקורות תמיכה על מנת לחלץ עצמו מן המצב אליו נקלע. בהקשר זה נטען כי כיום, כחלק מתהליך השינוי שעבר הנאשם, הוא גילה כוחות ותובנות, כפי שניתן ללמוד מכך ששהה תקופת זמן בלתי מבוטלת במעצר בית בפיקוח עצמי, ללא כל הפרות וללא מעורבות שולית. בהקשר זה אף נטען כי יש לתת את הדעת למוטיבציה שהביע הנאשם להליך טיפולי, הגם שעלה שהוא נעדר כוחות להתגייס לכך, בעת הזו, ויש לזקוף זאת לזכותו, בפן השיקומי ולהביאו לידי ביטוי בענישה שתיגזר על הנאשם בסופו של יום.

בנוסף טענה ב"כ הנאשם, כי הנאשם נטל אחריות על המעשים, ברגע שפגה השפעת החומרים שתחתיה היה נתון, וזכרונו שב אליו. בהקשר זה נטען כי הנאשם שיתף פעולה עם גורמי החקירה והודה במעשים עוד בחקירתו במשטרה, ולאחר מכן בבית המשפט.

עוד נטען כי הגם שהנאשם צבר לחובתו הרשעות קודמות, אין המדובר בעבירות הצתה.

21. **לאור כלל האמור לעיל, עתרה ב"כ הנאשם להקל עם הנאשם ברכיב המאסר, ולהשית עליו תקופת מאסר קצרה, בטווח שבין 6 - 8 חודשי מאסר**, שתאפשר לו, עם שחרורו המהיר, לעבור הליך שיקומי בקהילה, הליך שלו הוא נזקק בהיבט הרפואי ובהיבט האישי. עוד הוזכר כי יש לתת את הדעת לתקופת מעצרו, מיום 21.04.16 עד ליום 26.04.15, ולתקופה הארוכה שבמהלכה שהה במעצר בית, מאז אותו מועד.

דבר הנאשם

22. הנאשם הכיר בטעותו והביע צער על מעשיו. לדבריו, הוא סובל מהתמכרות לאלכוהול וסמים שבגינה ביצע עבירות ואף ריצה עונשי מאסר, כשהוא נעדר יכולת להשתחרר ממעגל הקסמים. הנאשם הביע מוטיבציה לשינוי אמיתי וכנה, שאותו יוכל לערוך, לטענתו, רק בקהילה עם צאתו מן הכלא, הרחק מגורמים שליליים.

דין והכרעה

ארוע אחד או מספר ארועים?

23. הצדדים טענו כי יש לראות במעשי הנאשם אירוע אחד, ואף אני רואה עימם עין בעין. הנאשם ביצע מספר הצתות, אך כולן במהלך לילה אחד, במהלך מספר שעות, ברצף, כשיש ביניהן חוט מקשר. ההצתות בוצעו כולן במתקני אשפה ובפחי אשפה, במספר מוקדים הקרובים זה לזה בעיר לוד, ויש לראותם כחלק ממסכת אחת המגבשת אירוע אחד, שבגינה יש לגזור עונש כולל אחד.

קביעת מתחם העונש ההולם

24. הערכים המוגנים בקביעת האיסור על ביצוע מעשי הצתה, נוכח פוטנציאל הסיכון הגלום בהם, הם זכותו של אדם לשלמות גופנית, הזכות לבטחון אישי, זכותו של אדם לשמור על שלמות קניינו וכן הגנה על שלום הציבור והקניין הציבורי. יפים הדברים שנאמרו בהקשר זה **בעניין פדר**: "עבירת ההצתה היא מהחמורות שבספר החוקים וזאת לאור הפוטנציאל ההרסני הטמון בה נוכח הסכנה הגלומה במעשה לגופו ולרכושו של אדם. בית משפט זה עמד, לא אחת, על חומרתה היתרה של העבירה שראשיתה ידוע אך כיצד תתפשט ומה יהיה היקפה, אין איש יודע, שכן מנהגה של האש להתפשט ללא שליטה, תוך שהיא זורה הרס רב בדרכה". הנאשם שוטט ברחבי העיר, בעודו בגילופין והצית פחי אשפה ומתקני אשפה, במספר מוקדים הסמוכים לרכוש ולמגורי אדם, בשעת לילה, באין אדם היכול להתריע על הסכנה או לטפל בה, וגרם נזק לרכוש. מימד של חומרה יש לראות גם בכך שהנאשם התעלם מן הסכנה שנשקפה לבתי המגורים הסמוכים, ולרכוש. בהקשר זה יש לציין כי חרף העובדה שבסופו של דבר לא גרם הנאשם לנזקים בגוף, הפוטנציאל שהיה במעשיו לפגיעה נוספת ברכוש ולפגיעה בחיי אדם, הוא רב, כנגזרת של מידת החשש כי השריפה תתפשט למוקדים נוספים. עם זאת, מצאתי כי יש להתחשב בכך שבסופו של יום, האש לא התפשטה מעבר למוקדי ההצתה, ופוטנציאל הסיכון לא מומש, כך שהנזק הקונקרטי למתקנים ולפחים, בשיעור של 2,621 ₪, אינו מן החמורים, אף כי יש לזכור גם את הנזק שבהטחת כוחות הכיבוי, ונזקים נילווים שכאלה. נוכח ריבוי המקרים ומיקום ההצתות, מצד אחד, והנזק הקל

(יחסית) שנגרם, אני קובעת שמעשי הנאשם הביאו לפגיעה ברמה בינונית בערכים המוגנים.

25. אשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה: אין במקרה זה תכנון מוקדם. הנאשם צעד באישון ליל, בטבורה של עיר, כשהוא בגילופין, והצית מספר פחי אשפה ומתקני אשפה, אשר נקרו בדרכו בנתיב שיטוטיו, במספר מוקדים הסמוכים זה לזה. הנאשם לא ביצע את העבירות על רקע סכסוך והמניע למעשיו לא הוברר עד תום. העבורה בוצעה, ככל הנראה, על רקע שימוש באלכוהול. בהיותו המבצע היחיד של העבירה, חלקו של הנאשם בביצועה מרכזי. הרכוש שהוצת היה פחי אשפה ומתקני אשפה והשריפה לא התפשטה מעבר למתקנים עצמם ולפחים. כאמור לעיל, מידת חומרתו של הנזק הפוטנציאלי גבוהה אולם הנזק הקונקרטי שנגרם כתוצאה מביצוע העבירות אינו מאד גדול.

26. לגבי מדיניות הענישה הנוהגת, יש לזכור כי קיימת קשת רחבה של מעשי הצתה, הנבדלים זה מזה במדרג חומרתם, ויש לתת את הדעת למכלול הנסיבות, ובכלל זה: מהות המעשים, תוצאותיהם, המניע לביצועם ומידת הסיכון הגלום בהם לחיי אדם ולרכוש. בית המשפט העליון קבע כי מדיניות הענישה הנוהגת כוללת, דרך כלל, רכיב מאסר משמעותי, ותלויה בנסיבות הקונקרטיות של המעשה וחומרתו וכן בנסיבותיו של העושה. ר' האמור בהקשר זה בע"פ 607/16 פלונית'מדינת ישראל(12.4.16) [עניין פלונית], פסקה 7:

"כידוע, עבירת ההצתה היא עבירה חמורה, גם כאשר היא מתייחסת לרכוש בלבד, וזאת בשל הפוטנציאל הרב לגרימת נזקי גוף חמורים ... מטעם זה אף נפסק שככלל תגרוור הרשעה בעבירת הצתה עונש מאסר בפועל (עניין סורי, פסקה 4), הגם שחומרת העונש עשויה להשתנות ממקרה למקרה על פי נסיבותיו:

'ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה [...] הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידי של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פזיזות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש' (עניין אמארה, פסקה 6)

27. ואכן, בפסיקה שאליה הפנו הצדדים ניתן למצוא מדיניות ענישה רחבה ומגוונת, המשתנה בהתאם לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ולנסיבות שאינן קשורות בה. בהקשר זה ייאמר כי מפסיקה שהגישה ב"כ הנאשם עלה כי במקרים מסוימים אכן הוטלה ענישה ברף נמוך יותר מזה שלו עתרה המאשימה, גם בעת שההצתה נבעה ממניעים ייחודיים, לרבות על רקע לאומני, וכן בכוונת מכוון, על רקע "פתרון סכסוכים", תוך גרימת נזקים חמורים. בחלק מהמקרים נבעה אותה ענישה מקלה מהתייחסות לנסיבותיו הייחודיות של כל נאשם ונאשם. כאמור לעיל, במקרים מסוימים בעבירות הצתה נמנעו בתי המשפט מהשתת עונשים הכוללים רכיב של מאסר מאחורי סורג ובריה, אלא בעבודות שירות בלבד. בהקשר לכך נקבע כי המדובר במקרים מועטים שהענישה בהם הושתתה על נסיבותיו הייחודיות של המקרה, או מטעמים של שיקולי שיקום כבדי משקל שהתקיימו באותם מקרים, ובשים לב להמלצת שירות המבחן להימנע מעונש מאסר מאחורי סורג ובריה (ר' האמור בעניין פלונית, פסקה 9, ועניין מקונן, פסקה 6 והפסיקה הנזכרת שם). אלה שיקולים ונסיבות שאינם מתקיימים בענייננו, כפי שיפורט גם בהמשך.

לצורך קביעת מתחם העונש ההולם, נעזרתי הן בפסיקה שהוגשה מטעם ב"כ הצדדים, הן בפסקי דין נוספים,

שיוזכרו להלן. בכל אחד מהמקרים יש להתייחס לדומה ולשונה בינם לבין ענייננו, לחומרה ולקולא.

א. בע"פ 7887/12 **שאול נ' מדינת ישראל** (24.4.13), המערער הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירת הצתה ונגזרו עליו 30 חודשי מאסר לצד רכיבי ענישה נוספים. על רקע סכסוך מתמשך הנוגע למגרש, ניגש המערער לתחנת דלק, כשהוא מצויד במיכל פלסטיק, ומילא בו דלק ולאחר מכן הצית שני בקבוקי פלסטיק שבהם דלק, והשליך אותם במזיד לעבר מגרש. כתוצאה מכך, נשרף ציוד רב השייך למתלונן ולשותפו, אשר אוחסן במגרש. בית משפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם הוא עונש מאסר בפועל הנע בין שנתיים ל-4 שנות מאסר. תוך מתן הדעת לכך שהעבירה בוצעה על רקע סכסוך מתמשך, לתכנון המעשה ולנזק הרב שעלול היה להיגרם, וכן לנזק שנגרם בפועל לרכושו של המתלונן. בבואו לקבוע את עונשו של המערער, ציין בית המשפט כי יש לקחת בחשבון את הודייתו החלקית של המערער, את גילו, את מצבו הבריאותי, את רקעו הנפשי ואת עברו הפלילי שיש בו להעיד על מידה של אלימות. בדחותו את הערעור קבע בית המשפט העליון כי מתחם הענישה מתאים ואולי אף נוטה לקולא, גם לגבי אדם במצבו הנפשי של המערער.

ב. בע"פ 7139/13 **טרפה צקול נגד מדינת ישראל** (23.1.14), נדון עניינו של מערער אשר הצית חדר בבית מגורים, שהיה באותה העת ריק מאדם, בצהרי יום, באמצעות מצת וסדין, וברח מהחדר. כתוצאה מהמעשים נשרף החדר כליל ונגרמו נזקים לבניין ולחפצים של דייר אחר. בית משפט קמא קבע את מתחם העונש ההולם בטווח של 2 - 4 שנים והטיל על הנאשם 24 חודשי מאסר וכן הפעיל מאסר מותנה בן 6 חודשים שמחציתו תרוצה במצטבר, וסה"כ 27 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הפחית את עונש המאסר ל-18 חודשים והותיר על כנה את הפעלת המאסר המותנה כך שסה"כ ירצה המערער 21 חודשי מאסר. זאת, תוך מתן הדעת למצבו הנפשי הירוד של המערער, שהיווה את הסיבה לביצוע העבירה ועל כן מטה את הכף להפחתת המתחם ולהעמידו בטווח שבין 1 - 3 שנות מאסר. כמו כן התייחס בית המשפט לאי גרימת נזק לבתים אחרים ולכך שהמערער ווידא, טרם ההצתה, אי הימצאות דיירים במבנה.

ג. בשונה מעניין **גראד**, שהוזכר לעיל, המערער שם, שעליו הוטלו 18 חודשי מאסר, עבר הליך טיפולי משמעותי, שלא כבענייננו.

ד. **בעניין פדר** שהוזכר לעיל, הוטל, כאמור, מאסר בן 18 חודש על מי שגרם נזק שהוערך בכ-100,000 ₪. אומנם הנזק שנגרם באותו מקרה עולה לאין שיעור על הנזק שנגרם בענייננו, אך שלא כבענייננו, מדובר היה במקרה הצתה **אחד**, ובית המשפט העליון הדגיש שלא היה בנסיבות ההצתה שם כדי להביא לסיכון חיי אדם.

ה. בת"פ (מחוזי מרכז) 40148-09-15 **מדינת ישראל נ' עיסא חסניין** (6.6.16), נגזרו 17 חודשי מאסר על נאשם שהצית ערימת פסולת ורהיטים שנערמה ליד הכניסה למחסן של בית עסק. למבנה נגרם נזק של סימני ליבון ופיח. בית המשפט קבע את מתחם העונש ההולם כנע בטווח של 9 - 24 חודשים. (ערעור שהוגש על חומרת העונש נמחק, לאחר שהמערער חזר בו מן הערעור בהמלצת בית המשפט העליון).

28. תוך מתן הדעת למידת הפגיעה באינטרס המוגן, לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, בהתחשב בריבוי המקרים, במהות המעשים, בכך שהנאשם היה בגילופין ובכך שהנזק שנגרם בפועל היה קטן באופן יחסי, וכן בהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת, **מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם, בנסיבות העניין, לכלל העבירות, כנע בין 18 חודשי**

מאסר בפועל, לבין 36 חודשי מאסר בפועל.

מיקום הנאשם בתוך המתחם

29. לא מצאתי שקיימים שיקולים כלשהם לחריגה ממתחם הענישה שקבעתי, לחומרה או לקולא.

30. הנאשם רווק, יליד 09/92, גר בבית הוריו וסייע בעבר בפרנסת משפחתו. איני סבורה כי הפגיעה במשפחתו של הנאשם, נוכחשליחתו למאסר, חורגת מכל פגיעה אחרת המתקיימת בעניינו של מי שנשלח למאסר. הוא אינו ראש המשפחה, אמו משתכרת למחייתה ואביו שוחרר ממאסר. הנאשם נשא בעברו מאסרים, ועל כן איני צופה כי שליחתו למאסר בעת הזו, תגרום לו לפגיעה חריגה.

31. לזכות הנאשם יש לזקוף את הודייתו המוקדמת, על נטילת האחריות שבה והחסכון בזמן ציבורי. נתתי דעתי לכך, שמן התסקירים שהוגשו בעניינו עלה כי מדובר בנטילת אחריות חלקית וראשונית בלבד. ואולם נראה לי כי בסופו של יום, מתחיל הנאשם להבין את מעשיו ותוצאותיהם, והודייתו אינה מן השפה אל החוץ. לקולא יש לשקול את נסיבות חייו הקשות של הנאשם ואף לא נעלם מעיני חפצו בשינוי אורחות חייו, כעולה מן התסקירים, וכפי שנטען הן על ידו, הן על ידי באת כוחו. יש לזקוף לזכותו של הנאשם את תקופת מעצר הבית הממושכת, הן בפן של השפעת ההגבלה שכבר הוטלה על הנאשם על העונש, הן בשל כך שגילה אחריות בתקופת שחרורו מן המעצר, במובן זה שלא נזקפו כל הפרות לחובתו.

לחובת הנאשם יש לזקוף את עברו הפלילי הלא מבוטל, שכולל הרשעות בעבירות אלימות, שבגינן אף ריצה מספר מאסרים מאחורי סורג ובריח. מן התסקירים עלה כי לא היה בהרשעות אלו ובמאסרים שריצה כדי להרתיעו מלשוב ולבצע עבירות. עוד עלה מן התסקיר, כי הנאשם סובל מהתמכרות לחומרים פסיכואקטיביים וחיי מואפיינים בדפוסים שוליים, עברייניים ואלימים. לכך יש להוסיף את הסיכון הגבוה שנשקף עדיין מן הנאשם להישנות התנהגות אלימה, שבהיעדר הליך טיפולי עד כה, טרם הופג. חרף ביצוע העבירה כשהוא בגילופין, המשיך הנאשם כעולה מהתסקיר, לחטוא בשימוש בחומרים פסיכואקטיביים ובאלכוהול. הדברים התבררו נוכח העובדה שבדיקות שתן שמסר העידו על שימוש בסם מסוג קנאביס, ולמרות זאת - הנאשם מכחיש זאת, ומסר הסברים שונים לממצאים שעלו. עוד נתתי דעתי להתרשמות שירות המבחן מכוחותיו הדלים של הנאשם, שחרף הצהרותיו, לא פעל לקדם את אפשרות שילובו בקהילה. לצד אלה, אני ערה לשינוי החיובי שחל בעמדותיו של הנאשם, הפותח פתח לתקווה ולשינוי, נוכח התרשמות שירות המבחן מהגמשה מסוימת בעמדותיו של הנאשם והכרה ראשונית בנזקקות במצבו.

32. נוכח כל האמור לעיל, סבורני שיש למקם את הנאשם מעט מעל אמצעו של המתחם, ולהטיל עליו גם מאסר מותנה משמעותי ומרתיע, וקנס.

סיכום

33. על יסוד כלל השיקולים שמניתי לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

עמוד 11

א. מאסר בפועל בן 28 חודשים, בניכוי ימי מעצרו (מיום 21.4.16 עד ליום 26.4.16);

ב. מאסר בן 8 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור כל עבירת רכוש מסוג פשע;

ג. מאסר בן 4 חודשים, אך הנאשם לא יישא עונש זה, אלא אם בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר יעבור כל עבירת רכוש מסוג עוון;

ד. קנס בסך 2,621 ₪, או 25 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים שווים ורצופים, החל מיום 1.1.18 ובכל 1 בחודש בחודשים שאחריו.

זכות ערעור כדין.

ניתן היום, ט"ו אלול תשע"ז, 06 ספטמבר 2017, בנוכחות הצדדים.